

BUILDING BLOCKS

Building Blocks 08.10. – 27.11.2011
En arkitekturutstilling der barna er sjefen!

DagA Norsk Design- og Arkitektursenter
Hausmanns gate 16, Oslo

D&A

NORSK FORM

Aftenposten

FREDAG 14. OKTOBER 2011. UKE 41. NR. 397

KULTUR

Kommentarer

Dyrt å gi lærerne høyere lønn, dyrere å la være.

Les Håvard Narum

side 3

Musikk SPONTANE VALKYRIEN

Hardingfeletrioen Valkyrien Allstars er etablerte og klar med sitt tredje album, men spiller fortsatt spontant opp for gjester på Valka eller Lorry i Oslo.

Side 8 og 9

Teater STEMNINGSFULL POETISK RAMME

«Gjennomarbeidet og stemningsfull, skaper *Hilbringstimen* en poetisk ramme rundt arven etter en legende, en meget menneskelig sådan», skriver Mona Levin om Sven Nordins tolkning av Erik Byes univers.

Side 14

Musikk SKUFFENDE COMEBACK

Aqua, med norske Lene Nystrøm i spissen, er en av landets største platesuksesser gjennom tidene. Når de slipper sitt første album på elleve år er det helt uten hitlåter som fester seg, mener vår anmelder.

Side 10 og 11

Kommentar MUSLIMER OG- KRISTNE GREMMES

Om det er soloppgang for islam i vest, er det skumringstid for den orientalske kristendommen. Fredelige rettskafne muslimer gremmes over udådene fra fanatikere i deres rekker, som kristne gremmer seg over Behring Breivik, skriver Ulf Andenæs.

Side 2

HVA SKAL JEG GJØRE?

Si iD

«Så lenge jeg hadde smertene var det ingen som kunne overbevise meg om at døden var et dårligere alternativ enn livet», skriver Tussi (17).

Side 28

Den vakre Trefoldighetskirken i Oslo er rammen rundt Hammar skjølds siste dager, der Erik Hivju spiller FNs generalsekretær og Raymond Sereba den kongolesiske politikeren Moise Tshombe.

FOTO: TRIVIVE HØRRELL

HYLLER HAMMAR- SKJÖLD

50 år etter at FNs andre generalsekretær, Dag Hammar skjöld, døde, blir det teater om de fire siste dramatiske dagene i hans liv. Dramaet er skrevet av Stortingspolitiker Olemic Thommessen.

Side 6 og 7

EKSTRAFORESTILLINGER:
Fre 14.okt kl 18:00 Utsolgt
Lor 15.okt kl 13:00 Utsolgt
Lor 15.okt kl 17:00 Utsolgt
Søn 16.okt kl 13:00 Utsolgt
Søn 16.okt kl 17:00 Utsolgt
Ons 19.okt kl 17:00 Ekstra
Tor 20.okt kl 17:00 Ekstra
Fre 21.okt kl 18:00 Dødsst
Lor 22.okt kl 13:00 Utsolgt
Lor 22.okt kl 17:00 Utsolgt
Søn 23.okt kl 13:00 Utsolgt
Søn 23.okt kl 17:00 Utsolgt
Ons 26.okt kl 17:00 Ekstra
Tor 27.okt kl 17:00 Ekstra
Fre 28.okt kl 18:00 Ekstra
Lor 29.okt kl 13:00 Utsolgt
Lor 29.okt kl 17:00 Ekstra
Søn 30.okt kl 13:00 Utsolgt

Søn 30.okt kl 17:00 Få bill.
Fre 4.nov kl 18:00 Ekstra
Lor 6.nov kl 13:00 Utsolgt
Lor 6.nov kl 17:00 Ekstra
Søn 6.nov kl 13:00 Ekstra
Søn 6.nov kl 17:00 Ekstra
Regi: Jonatan Kurshy-Ovstad
Musikk ansvarlig: Aste Bakstevan
Sesongprod: Tore Sæviar
Kostymedesign: Ingrid Nylander

NÅ OVER
7000 SOLGTE!

DYRENE I
HAKKEBAKKE-
SKOGEN

Av Thorbjørn Egner

Premiere 14. oktober
Sola Kulturhus

Billettelefon 51653460
Billettetservice 815 33 133

www.skh.no

+

siste dramatiske dager

■ Urvremiere på FN-dagen 24. oktober

Olemic Thommessen (55)

Olaf Michael «Olemic» Thommessen, advokat og stortingspolitiker (H).

Direktør i Kulturarrangement Lillehammer 1994–2001.

Operasjef for Ringsakeroperaen 2000–2001.

1998: Kunstnerisk ansvarlig for showet under åpningen av Gardermoen.

2005: Stykket *Mot Gulating* vises på tusenårsstedet Gulating.

2007: Dramaet *Utvalgt* settes opp på Stortinget i forbindelse med debatt om ny bioteknologilov.

Aftenposten fakta

«Han var en dypt religiøs person»

Olemic Thommessen

22.13 – Destination Africa

Spilles 24., 27. og 28. oktober i Trefoldighetskirken.

Settes opp av Nordic Black Theatre i samarbeid med Nationaltheatret, Dramatikens hus, Riksteatret, Den norske kirke og FN Sambandet.

Skrrevet av Olemic Thommessen.

Regi: Cliff A. Moustache.

politikere med scenetekke

Klarinetist André Oktay Dahl.

Teaterbarnet Audun Lysbakken.

Jonas Gahr Støre, imitator på si.

Plateartist Tove Karoline Knutsen.

Syngende finansminister Sigbjørn Johnsen.

Kirkemusiker Arild Stokkan-Grande.

gjerning med en rockelåt eller to når han blir oppfordret til det.

Tove Karoline Knutsen (Ap) er kanskje Stortingets mest profilerte sanger og har gitt ut en rekke plater. Hun har blant annet viseslageren *Kom sommervind* på samvittigheten. Hun har også vært direktør for Festsplilene i Nord-Norge og var sist sett på scenen på Skjervøy helsesenter i forbindelse med valgkampen.

Privat standup. Vår høyt profilerte utenriksminister **Jonas Gahr Støre (Ap)** skal være en god imitator, men holder sine talenter godt skjernet og viser seg kun frem i private lag. Forsvarsminister **Grete Furemo (Ap)** har lang fartstid som visesanger og var forgrunnsfigur i et popband med flere uker på Norsk-

toppen bak seg. Hun har også vært med i kabaretorkestret Youngstorgets Bazar og er spesialist på Edith Piaf-tolkninger.

Soloklarinetist. André Oktay Dahl (H) avtjente sin verneplikt som soloklarinetist i Konges garde, mens barne- og familieminister **Audun Lysbakken (SV)** er vokst opp som turnerende medlem av foreldrenes teatergruppe. Også næringsminister **Trond Giske (Ap)** har fått kulturell ballast hjemme fra. Moren hans, Norunn Ilevoll Giske, er en av landets mest profilerte kordirigenter. Energipolitiker **Snorre Valen (SV)** spiller i band.

Proffer og amatører. Blant tidligere kulturministre finner vi både visesangeren **Åse Kle-**

veland og skuespiller **Ellen Horn. Hallgrim Berg (H)** turnerer stadig som selveføyte- og munnharpespieler. Også **Georg Apenes (H)** er kjent for sine verbale krumspring. Han har blant annet flere skarpe revyviser på samvittigheten. **Grete Knudsen** har stadig vært observert med en gitar rundt halsen og er kjent for sine nidviser. Hun dannet i sin tid den mer uhyrdelige sanggruppen «Søstrene Nutri-lett» sammen med partisøstrene **Berit Brørby, Eirin Faldet og Hill-Marta Solberg.**

Hør på nett

Kulturkomiteen i studio
Hør Stortingets kulturkomité
fremføre Åge Aleksandersens
låt *Medvind* på Aftenposten.no.

Frykter nedleggelse av teatervitenskap

■ Instituttledelsen ved Institutt for kulturstudier og orientalske språk (IKOS) har bestemt at det ikke skal tas inn nye bachelorstudenter i teatervitenskap til høsten 2012, ifølge scenekunsten. Det bekymrer både ansatte og studenter, som mistenker at opptaksstoppen er en måte å legge ned hele studiet på.

– Hvis de stopper innaket nå, vil det forplante seg oppover til master- og doktorgradsnivå. Vi frykter at dette kan være slutten for teatervitenskap ved Universitetet i Oslo, sier universitetslektor Siren Leirvåg, som underviser i teatervitenskapelige emner.

Rachel Weisz er en av skuespillerne i filmen 360. FOTO: REUTERS

Stjernespekkede 360 åpnet i London

■ Med filmen 360 av Fernando Merelles gikk startskuddet for London Film Festival onsdag. Også de norske filmene Kong Curling (King Curling), Hodejegene (Headhunters) og Oslo, 31. august (Oslo, August 31st) skal vises på festivalen. Åpningsfilmen 360 utspiller seg over store deler av verden.

– Jeg ville lage en film om alle de små hendelsene som kan forandre våre liv, sier Merelles.

Det finnes egentlig ingen hovedrolle i 360, selv om Anthony Hopkins, Jude Law og Rachel Weisz er mest kjent – og dermed får mest oppmerksomhet. 360 minner i struktur om filmer som Short Cuts og Magnolia, og den handler om en rekke mennesker, i ulike land, som på ulike vis kommer til å påvirke hverandre – også selv om de aldri møtes.

Avkler menneskekroppen

■ I morgen avholdes den fjerde og siste i rekken av idéfestivaler Universitetet i Oslo arrangerer i anledning 200-årsjubileet. Menneskekroppen er tema, med foredrag og debatter om alt fra lavkarbotrenden, sykdomsforebygging og kosthold til geneteknologi, yoga og kroppen i kunsten. Åpningsforedraget handler om mennesket mot maskinen: Hvordan forholder vi oss til maskiner som blir smartere og smartere og mer og mer lik oss selv?

Kultur på nett

■ For første gang deltar Norge i VM i Scrabble. Landslaget består av en 19 år gammel skoleelev. Les mer på aftenposten.no/kultur

Aftenposten.no

Påkliging

En svenskfødt leser har tatt seg bryet ikke bare med å lære seg norsk, men også med å forstå brev fra offentlige etater. Slikt kan være krevende, selv i «klart språk»-aksjonenes tidsalder. Hun fikk nemlig følgende tankevekkende setning i et brev fra Plan- og bygnings-etaten i Oslo: «Beslutning om å avstå fra videre forfølgning er ikke et enkeltvedtak som kan påklages.» Hun foreslår følgende reparasjon: «Beslutningen om å avstå fra videre forfølgning er et enkeltvedtak som ikke kan påklages.» Det er svært mye bedre, selv om det kanskje er rom for ytterligere forbedring også her.

Det som er klart bedre, er forandringen fra ubestemt form (beslutning) til bestemt (beslutningen). Det gjør svaret mer konkret; det er den-

Språket vårt

PER EGIL HEGGE

ne beslutningen som ikke kan påklages. Men det kan tenkes at etaten gjerne vil fastslå at dette gjelder i sin alminnelighet, det er ikke noe man tyr til i dette enkelttilfellet, det er ikke utslag av særbehandling. Med andre ord likhet for loven. Så går det bra å stykke opp setningene: «Saken vil ikke bli forfulgt videre. Dette vedtaket kan ikke påklages.» Da blir det også færre substantiver og flere verb, og det gir nesten alltid bedre norsk.

per.egil.hegge@aftenposten.no

Hammar skjöld

Teater om FNs generalsekretær

I over to år har stortingspolitiker Olemic Thommessen jobbet med et teaterstykke om de siste dramatiske dagene i Dag Hammar skjöld's liv.

ANN CHRISTIANSEN
SIGNE DONS (foto)

I år er det 50 år siden svenske Dag Hammar skjöld, FNs andre generalsekretær, døde. Og det er 50 år siden han fikk Nobels fredspris – den eneste som har fått utmerkelsen etter sin død.

Høyres kulturpolitiske og kulturelle talsmann føler seg ydmyk over å legge ord i Dag Hammar skjöld's munn. Stoffet er så kolossalt stort. Å gjøre klare valg er viktig – og krevende.

– Jeg har løst det ved å forsøke å løfte frem noen store bilder fra de fire siste døgnene og tanker fra Hammar skjöld's etterlatte verk, *Veimærker*, en filosofisk dagbok, sier Thommessen. – *Veimærker* viser at han var en dypt religiøs person.

Nå sitter Thommessen på en benk i Trefoldighetskirken i Oslo og følger prøvene. Afrikansk sang, dans og musikk fyller rommet. Erik Hivju spiller Hammar skjöld, mens Raymond Sereba er den kongolesiske opprørsleder Moise Tshombe – mannen Hammar skjöld fløy inn for å møte etter å ha trosset alle advarsler.

Styrtet. Men rett før landing styrtet flyet. Det spekuleres fortsatt i omstendighetene rundt dette. Teaterstykkets tittel, *22.13 – Destination Africa*, viser til klokkeslettet da flyet gikk i bakken 17. september 1961.

Det var store konflikter i verdenspolitikken. Kongo var i krise. Thommessen spør: Hvilke veier velger Hammar skjöld når alle farbare politiske veier er stengt?

– Han ser at eneste veien til løsning er at han og Tshombe møtes. Han vet at Tshombe er vanskelig og uforutsigbar, men mener at et sted, også i ham, er det et menneske.

Et stort dilemma var forholdet mellom politikernes pragmatiske løsninger og egne idealer om moral og etikk. Thommessen vil prøve å vise denne dobbeltheten i Hammar skjöld's liv.

Hemmelig. Han går ikke inn i spekulasjoner om mulig attentatsforsøk.

– Det er ikke interessant for meg i det hele tatt. Han kjente risikoen. Det interessante er hvorfor han ville møte en risiko som åpenbart var svært stor.

Så stor at flyreisen ble holdt hemmelig. Og at Hammar skjöld for han dro, skrev testament, pakket inn manuskriptet til *Veimærker*, og instruerte sekretæren om hvordan hun skulle forholde seg til hans begravelse.

I dramaet er også Sture Linnér (Morten Faldaas) med – FNs representant i Kongo, håndplukket av Hammar skjöld. Han døde i fjor, men Thommessen møtte ham for to år siden, han var da 92 år gammel.

Retten for flyavgang beordret Hammar skjöld ham til å gå ut av flyet.

– Linnér grublet over det resten av livet, forteller Thommessen.

– **Rakrygget.** Skuespiller Erik Hivju karakteriserer stykket som et oratorium med musikk, kor og dans. Han mener at Hammar skjöld's posisjon er blitt større og stadig mer aktuell.

– Det som kommer frem i stykket, er stormaktens agenda – hvordan alle skal ha sitt. Der var Dag Hammar skjöld rakrygget, og derfor var han en foregangs-mann i FN. Han er større enn vi har visst. Han gikk mot alle odds og ville møte Tshombe, sier skuespilleren.

– **Var han naiv?**

– Nei. Han tok en kalkulert risiko, sier Hivju.

– Han ville gå for noe selv om han skjønte at det var farlig. Han visste at hvis han gjorde dette, kunne det forandre mye. Det er ikke naivitet – det er mot, sier Sereba.

ann.christiansen@aftenposten.no

Enda fler

Mens Olemic Thommessen er teaterfrelst, sysler andre toppolitikere både med sang, musikk og poesi – både til husbruk og på scenen.

VELSENØY HEDVIG ØSTREM

På Stortinget blir det stadig sunget i korridorene. Korfor kjemper i Stortingets kulturkomité, Øyvind Håbrekke (KrF), er en god sanger som gjerne opptrer i familiære sammenhenger. Lene Vågsliid (Ap) har en riktig god sangstemme, mens komitéleder Arild Stokkan-Grande (Ap) er utdannet kirke musiker. Da komiteen var på besøk i studiet til Åge Aleksandersen tidligere i år for å få et innblikk i lokale kulturbedrifter, sang de inn en versjon av låten *Medvind*, med Vågsliid på første vers og Håbrekke på andre. De fikk gode skussmål fra rockesangeren.

Sigbjørn med gitaren. Finansminister Sigbjørn Johnsen er fast innslag på landsmøtene til Arbeiderpartiet. Han er en god poet, men trår også til med sang og gitar. Han opptrer